

Årsredovisning 2017
Svensk Handel Pensionskassan

SH:PENSION
FÖRSÄKRINGAR OCH SPARANDE

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	sid 2
VD har ordet	sid 4 - 5
Årets siffror i korthet	sid 6 - 7
Vårt erbjudande	sid 8 - 9
Förvaltningsberättelse	sid 10 - 13
Riskhantering	Sid 14
Kapitalförvaltningen	sid 15
Totalavkastning	sid 16
Utmaningar inför framtiden	sid 17
Femårsöversikt - Koncernen	sid 18
Femårsöversikt - Moderbolaget	sid 19
Resultaträkning	sid 20
Resultatanalys livförsäkringsrörelse	sid 21
Balansräkning	sid 22 - 23
Förändringar i eget kapital	sid 24
Kassaflödesanalyser	sid 25 - 26
Noter till de finansiella rapporterna	sid 27 - 40
Noter till resultaträkningen	sid 41 -42
Noter till balansräkningen	sid 43 - 49
Underskifter	sid 50 - 51
Revisionsberättelse	sid 52 - 53

VD har ordet

För SH Pension blev 2017 ett väldigt bra år. Alla väsentliga nyckeltal förbättrades jämfört med året innan och sammantaget var 2017 ett av de bästa åren någonsin.

Det egna kapitalet i Pensionskassan är det högsta sedan starten 1946. Pensionskassans dotterbolag Svensk Handel Fondförsäkring AB visade för första gången ett positivt resultat i resultaträkningen.

Pensionskassan har under året ingått ett avtal avseende kapitalförvaltning med Mercer Global Investments Europe Limited. En fond har bildats som Pensionskassan är 100 % andelsägare i. Fonden heter SH Pension Investment Fund och är godkänd av Irländska centralbanken och svenska Finansinspektionen.

Fondens syfte är att på ett smidigare sätt än tidigare hantera Pensionskassans förvaltning genom diskretionära mandat av aktier och räntebärande värdepapper samt att förbättra riskkontrollen. Detta leder till högre pensioner för medlemmarna i Pensionskassan. Under 2018 kommer fonden att fyllas med tillgångar och de upphandlade diskretionära mandat startas upp. Under hösten 2017 fastställdes SH Pensions värdeord på personalkonferensen i samverkan med ledningsgrupp och personal. Värdeorden är: Tillsammans, Ansvar och Långsiktighet. Genom att leva efter dessa värdeord kommer SH Pension att nå de uppsatta strategiska målen för verksamheten.

2017 var det en bred uppgång bland de dominerande ekonomierna. På Stockholms-börsen steg index för de 32 största bolagen med 8,7 procent. Under året steg den svenska tioårsräntan med 23 baspunkter och handlades vid utgången av året till 0,77 procent. Den svenska kronan stärktes med 11,0 procent mot dollarn och försvagades mot euron med 2,5 procent. På råvarumarknaden steg de flesta råvarorna och oljepriset gick upp med 18 procent och handlades till över 66 dollar per fat vid utgången av året.

För Pensionskassans placeringstillgångar blev avkastningen 7,9 % för helåret 2017. Aktier blev bästa tillgångsslag. Ett resultat som placerar Pensionskassan i toppskiktet bland jämförbara livbolag och pensionskassor.

Pensionskassans premieinkomst uppgick under året till 125 MSEK, en ökning jämfört med föregående år, 117 MSEK. Under 2017 steg solvensgraden från 144 % per 2016-12-31 till 149 % per 2017-12-31. Kollektiv konsolideringsgrad för premiebestämda försäkringar är 117 % per 2017-12-31 jmf med 115 % per 2016-12-31. Den genomsnittliga återbäringsräntan har under året varit 6,8 % jämfört med 6,7 % år 2016.

SH Pensions försäkringsrådgivare levererade ett mycket bra nyteckningsvärde med 467 MSEK. I nyteckningsvärdet ingår nytecknade premier för både Pensionskassan och dotterbolaget Svensk Handel Fondförsäkring.

Driftskostnaderna i Pensionskassan hamnade 1 % under budget för året. På koncernnivå hamnade totala driftskostnader 2 % under budget för 2017. 2017 avslutades ett antal stora projekt inom SH Pension såsom bl.a. ett nytt fondsystem och en flytt av grupp-försäkringsprodukter från Länsförsäkringar till Bliwa.

Det viktigaste vägvalet för Pensionskassan framöver blir att ställning till vilket regelverk som man kommer att lyda under. Antingen tjänstepensionsregleringen (IORP II) eller försäkringsregleringen (Solvens II) måste väljas under år 2019 annars tvingas Pensionskassan till likvidation. Skillnaden i nivå på kapitalkravet för respektive regelverk blir en avgörande fråga vid valet av regelverk.

En närliggande utmaning är GDPR regelverket som ska vara implementerat i verksamheten maj 2018. Det är ett av EU beslutat regelverk för behandling av personuppgifter och kommer att involvera hela verksamheten i arbetet med att anpassa sig till regelverket.

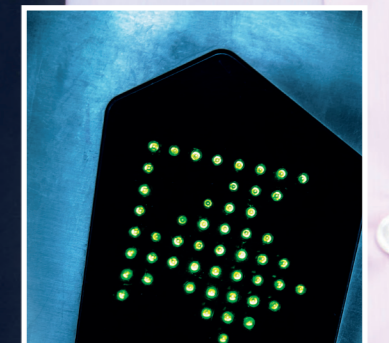
Stefan Eliasson, VD

Stefan
Eliasson

VD på SH Pension

Avser den genomsnittliga återbäringsräntan under 2017.

6,8%

Årets siffror i korthet - Koncernen

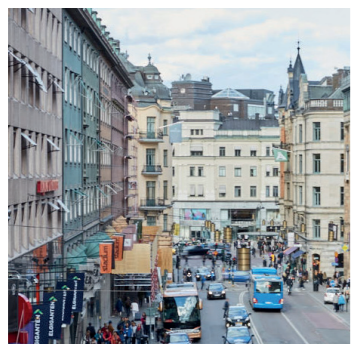
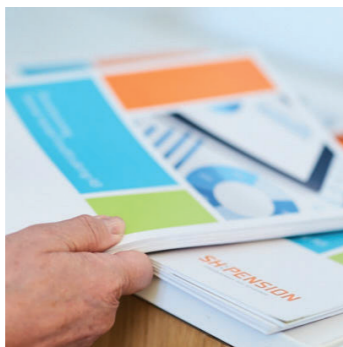
6,8%

Återbäring per
2017-12-31

6333

miljoner kronor i
förvaltad kapital 2017

7,9%

Totalavkastning 2017

149%

Solvensgrad 2017

468

miljoner kronor
kap. avkastning netto

I handlarnas tjänst

Som egenföretagare ställs du inför många ekonomiska frågeställningar när du ska planera din egen och företagets ekonomi. Våra rådgivare finns för att hjälpa dig!

Hur placerar jag företagets överlikviditet?

Hur ska jag planera min pension?

Hur ska jag planera för avyttring av min verksamhet?

Har jag tillräckligt skydd vid långvarig sjukdom?

Vårt erbjudande

Svensk Handel Pensionskassan bildades 1946, av handlare för handlare, i syfte att erbjuda ett specialiserat & kundägt alternativ till de traditionella försäkringsbolagen. Idag är detta mer aktuellt än någonsin.

Vi är ömsesidigt ägda av våra kunder. Våra vinster går tillbaka till våra kunder som återbärning. Vi har en stolt tradition med mycket konkurrenskraftig riskjusterad avkastning och en uthållig återbäringsränta i toppklass.

SH Pension har 70 års erfarenhet av att hjälpa företagare inom handeln i försäkrings- och placeringsfrågor.

Vi är till för alla inom Svensk Handel, såväl ägare som anställda samt deras respektive. Hos oss får du tillgång till ett välfyllt sortiment av försäkringar och sparande för hela livet, allt från pensionsförsäkringar och sjukvårdsförsäkringar till butiksförsäkring. Vi vill att våra handlare och deras anställda ska känna sig trygga i vetskap om att vi erbjuder anpassade produkter till konkurrenskraftiga villkor.

Vi erbjuder pensions- och sparandelösningar via traditionell förvaltning men även fondförvaltning. Våra erbjudanden syftar till att ge våra kunder ekonomisk trygghet såväl idag som när det är dags att sluta arbeta och njuta av pensionen. För oss är det av största vikt att våra kunders pensionsplanering utgår från deras specifika förutsättningar och ekonomis-

ka ambitioner och att deras placeringsbeslut är väl underbyggda. Det är här våra rådgivare kommer in i bilden. De har alla en lång erfarenhet av pensioner och placeringar och är licensierade via SwedSec (en licensiering för anställda på den svenska värdepappersmarknaden som skapats för att upprätthålla allmänhetens förtroende för branschen.) Våra rådgivare arbetar långsiktigt och i nära samarbete med sina kunder vilket borgar för ett starkt ömsesidigt förtroende och väl genomtänkta placeringsbeslut.

Traditionell förvaltning

Vår ursprungliga sparform kallas traditionell förvaltning. Det är en enkel och trygg sparform som passar dig som önskar en garanti i ditt sparande samtidigt som du får goda möjligheter till avkastning utöver garantin. Dina pengar placeras i pensionskassans väldiversifierade tillgångsportfölj som idag består av såväl svenska som utländska aktier, räntebärande placeringar, hedgefonder, fastigheter och alternativa placeringar. Alla de som sparar i vår traditionella förvaltning har samma placeringsinriktning och du behöver inte själv fatta några

placeringsbeslut inom ramen för förvaltningen. Att spara i traditionell förvaltning innebär även att du är garanterad en viss pension den dagen försäkringen börjar utbetalas. Det är denna garanti som särskiljer traditionell förvaltning från många andra sparformer. Vi driver dessutom vår pensionskassa enligt ömsesidiga principer, vilket gör att hela överskottet i verksamheten fördelas till våra kunder. Vår avkastning har legat i absolut branschtipp under de senaste tio åren.

Fondförsäkring

Via vårt helägda dotterbolag Svensk Handel Fondförsäkring AB erbjuder vi noga utvalda fondlösningar för de kunder som själva vill på-

verka sin risknivå och välja inriktningen på sitt sparande. Inom fondförsäkring är det kunden själv, tillsammans med våra rådgivare, som väljer placeringsinriktning och vilka fonder man väljer att investera i.

Bolaget erbjuder också sjukvårdsförsäkring, som ett komplement till den offentliga vården. Vi erbjuder även gruppförsäkringar, som ett personligt skydd vid ex.vis olycksfall.

Rådgivning

Som företagare står du inför ett stort antal frågeställningar, när det gäller ditt totala försäkringsskydd, som kan vara avgörande för ditt företag och för dig som företagare. Frågorna är många och det är här våra kunniga rådgivare kommer in i bilden. Våra rådgivare arbetar över hela landet och hjälper dig mer än gärna med att hitta svaren på dessa frågor.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Svensk Handel Pensionskassan, får härmed avlämna årsredovisning och koncernredovisning för verksamhetsåret 2017.

Koncernen

Allmänt om verksamheten

Koncernen består av Svensk Handel Pensionskassan (Kassan) org.nr. 802005–5631 samt Svensk Handel Fondförsäkring AB (Fondförsäkringsbolaget) org.nr. 516406–0310 (Koncernen).

Koncernen tillhandahåller individuella pensionsförsäkringar och ITP-liknande försäkringar för medlemmar i Föreningen Svensk Handel, delägare i bolag eller medlem i annan organisation som är knuten till Föreningen Svensk Handel. Dessutom tillhandahåller Koncernen individuella premiebestämda pensionsförsäkringar (trad) och ITP-liknande förmånsbestämda försäkringar samt fondförsäkringar (fond) för person som är anställd hos Föreningen Svensk Handel, hos medlem av denna förening, hos samarbetande bolag eller organisationer eller hos någon av föreningens underavdelningar samt maka/make till medlem i Kassan.

Kassan är huvudföretag under varumärket SH Pension. Det helägda dotterbolaget Svensk Handel Fondförsäkring AB erbjuder fondförsäkringsförvaltning i egen regi samt gruppförsäkringsprodukter i egenskap som förmedlare.

Väsentliga händelser under året 2017

Avkastningen för Koncernen uppgick till 7,9 % och för Pensionskassan 7,9 % för 2017. En tillfredställande avkastning jämfört med andra pensionskassor och konkurrenter.

Ny förvaltningsplattform för Pensionskassan

Pensionskassan har under året ingått ett avtal avseende kapitalförvaltning med Mercer Global Investments Europe Limited. En fond har bildats som Pensionskassan är 100 % andelsägare i. Fondens syfte är att på ett smidigare sätt än tidigare hantera Pensionskassans förvaltning genom diskretionära mandat av aktier och räntebärande värdepapper samt att förbättra riskkontrollen.

Fondförsäkringsbolaget

Svensk Handel Fondförsäkring AB visade för första gången ett positivt resultat i resultaträkningen.

Utveckling av Koncernens verksamhet, resultat och ställning

Resultatet efter skatt uppgick till 356 (126) Msek.

Totalavkastningen blev 7,9 % (6,9) %.

Premieinkomsten, brutto, blev 125 (117) Msek.

Placeringstillgångar uppgick till 6 333 (6 748) Msek.

Försäkringstekniska avsättningar uppgick till 4 256 (4 259) Msek.

Kapitalbasen uppgick till 2 081 (1 836) Msek.

Årets kassaflöde blev 46 (-82) Msek.

Försäkringsrörelsen

Premieinkomst, individuella försäkringar (avd. I)

Under året har premier inbetalts enligt följande:

Ksek	2017	2016
Löpande avgifter	62 489	60 426
Engångsavgifter	54 984	48 574
Antal medlemmar vid årets ingång	21 423	22 093
Antal nya medlemmar	140	143
Antal avgående medlemmar	800	813
Antal medlemmar vid årets utgång	20 763	21 423

Ny metod för bestämning av medlemsantalet infördes under 2016.

Utbetalda försäkringsersättningar och återbäring, individuella försäkringar (avd. I)

Återbäring till pensionstagarna har lämnats enligt gällande bestämmelser.

Försäkringstagarna med individuella försäkringar hade under året 6,7 procent i återbäringsränta före avdrag för avkastningsskatt och driftskostnader relaterat till kapitalet enligt Försäkringsförbundets normer.

Försäkringsersättningar och återbäring har utbetalats i form av:

Ksek	Antal	Förs.ersättning	Återbäring
Ålderspension			
2017	4 468	191 871	103 105
2016	4 547	169 492	94 873
Efterlevandepensioner			
2017	278	8 285	8 467
2016	304	8 532	8 435

Premieinkomst, ITP-försäkringar (avd. II)

Under året har premier inbetalts enligt följande:

Ksek	2017	2016
ITP	7 437	8 409
Antal medlemmar vid årets ingång	1 396	1412
Antal nya medlemmar	2	7
Antal avgående medlemmar	25	23
Antal medlemmar vid årets utgång	1 373	1 396

Utbetalda försäkringsersättningar och återbäring, ITP-försäkringar (avd. II)

Försäkringstagare, såväl försäkrade som arbetsgivare inom ITP-sektorn, har tilldelats återbäring i enlighet med pensionskassans stadgar.

Försäkringsersättningar och återbäring har utbetalats i form av:

Ksek	Antal	Förs.ersättning	Återbäring
Ålderspension			
2017	611	15 236	1 882
2016	597	15 342	1 856
Sjukpension			
2017	9	230	24
2016	8	433	23
Efterlevandepension			
2017	41	342	212
2016	43	294	185

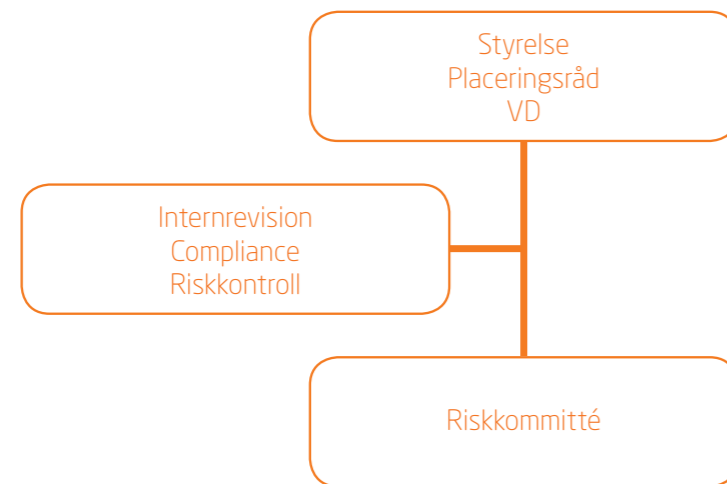
Fondförsäkringar

Antalet försäkringar uppgick vid utgången av 2017 till 2 402 (2 271) och premieinbetalningar var 194,9 (190,8) Msek och utbetalda försäkringsersättningar var 39,0 (34,4) Msek.

Riskhantering

Koncernen är påverkad av en rad olika risker. Risk och riskhantering är därför en central del av verksamheten. De risker Koncernen exponeras för delas in i följande kategorier: försäkringsrisk, finansiella risker, operativ risk, affärsrisk samt strategisk risk.

Syftet med Koncernens riskorganisation är att identifiera och hantera samtliga risker som Koncernen är exponerad för. Riskorganisationen är gemensam för de i koncernen två ingående försäkringsföretagen. Organisationen för att hantera risk kan beskrivas enligt följande:

Ansvar för Koncernens riskhantering ligger hos styrelsen i moderföretaget som årligen beslutar om övergripande styrdokument som riskpolicy, placeringsriktlinjer och policy för intern kontroll. Placeringsrådet fungerar som ett stöd i frågor rörande allokering och risknivå av tillgångarna. Inom organisationen finns en riskkommitté med olika riskägare som operativt hanterar och klassificerar olika typer av risker. Riskkommittén träffas regelbundet för översyn och genomgång av riskstatusen. Sammanställningen och resultatet av riskkommitténs arbete överlämnas till Koncernens riskkontrollfunktion.

Koncernen har vidareutvecklat metoder, processer och organisation för riskhantering. Riskkontrollfunktionen kommer att stödja verksamheten i det fortsatta arbetet och oberoende kontrollera samt följa upp riskhanteringen. Riskkontrollfunktionen ansvarar för att identifiera och beskriva Koncernens riskområden och rapporterar efter av styrelsen fastställd årsplan för riskkontroll löpande till styrelsen vid styrelsemöten om Koncernens totala risksituation.

Funktionen för internrevision granskar Koncernens verksamhet på uppdrag av styrelsen. Internrevision granskar och utvärderar effektiviteten i riskhanteringen och kontrollfunktionens arbete. Compliancefunktionen följer upp Koncernens regelefterlevnad och därmed också efterlevnaden av instruktionen för riskkontroll.

En utförligare beskrivning av Koncernens risker och riskhantering finns under not 2.

Kapitalförvaltningen

2017 var det en bred uppgång bland de dominerande ekonomierna. Europa gick starkast där Frankrike och Tyskland steg 16 procent respektive 15,1 procent. Japan noterade en uppgång om 11,7 procent. Vidare steg Storbritannien 10,2 procent följt av USA som gick upp 9,2 procent. På tillväxtmarknaderna var spridningen stor. Flera länder i Asien noterade betydande uppgångar. Korea steg nära 30 procent och Kina 22,7 procent. Föregående års stora vinnare Brasilien fick nöja sig med en mer måttlig uppgång om 9,0 procent. Tyngre gick det för Ryssland som föll 5,0 procent (allt uttryckt i svenska kronor). På Stockholmsbörsen steg index för de 32 största bolagen med 8,7 procent och index för småbolag 8,8 procent under året. På sektornivå steg åtta utav Stockholmsbörsens nio sektorer. I topp placerade sig IT-sektorn med en uppgång om 49,9 procent. Därefter följde råvarusektorn som steg 25,3 procent. Vidare steg de indextunga sektorerna industri samt finanssektorn 18,2, respektive 11 procent. Konsumenttjänster var årets svagaste sektor med en nedgång om 1,4 procent.

Under 2017 steg den svenska tioårsräntan med 23 baspunkter och handlades vid utgången av året till 0,77 procent. Obligationsindex steg 0,13 procent under året. Den svenska kronan stärktes med 11,0 procent mot dollarn och försvagades mot euron med 2,5 procent. På råvarumarknaden steg de flesta råvarorna och oljepriset gick upp med 18 procent och handlades till över 66 dollar per fat vid utgången av året.

För Pensionskassans placeringstillgångar blev avkastningen 7,9 % för helåret 2017. Aktier blev bästa tillgångsslag. Ett resultat som placerar Pensionskassan i toppskiktet bland jämförbara livbolag och pensionskassor.

Totalavkastning

TOTALAVKASTNINGSTABELL – KONCERNEN

Tillgångsslag	170101 Ingående MV Msek	Netto placering Msek	Värde- förändring Msek	171231 Utgående MV Msek	Direkt- avkastning. Msek	2017 Total- avkastning Msek	%	Total- avkastning 5-årsnitt %
Räntebärande	1 432	1 552	18	3 002	0,8	19		
Aktier	2 702	-1 545	394	1 551	13	406		
Absolutavkastande	928	-108	-11	809	-0,5	-11		
Fastigheter	1 480	-6	65	1 539	38	103		
Övrigt*	206	73	3	282	-4	-1		
S:a placeringar	6 748	-34	469	7 183	47	516	7,9	8,2

*Finansiella förvaltningskostnader är tillbakalagda i Totalavkastningstabellen exklusive courtagekostnader. Tillgångsslaget Övrigt består av bankmedel och noterade aktier.

Totalavkastning är beräknad enligt den av Svensk Försäkring rekommenderade Totalavkastningstabellen. I kolumnen för % totalavkastning anges den verkliga avkastningen för perioden, dvs. utan omräkning till årstakt för respektive tillgångsslag.

Utmaningar inför framtiden

Koncernen kommer inom de närmaste åren att leva i en verklighet av ökade kapitalkrav, ökat krav på företagsstyrning och en omfattande rapporteringsökning gentemot tillsynsmyndigheterna.

Det viktigaste vägvalet för Pensionskassan framöver blir att ställning till vilket regelverk som man kommer att lyda under. Antingen tjänstepensionsregleringen (IORP II) eller försäkringsregleringen (Solvens II) måste väljas under år 2019. Skillnaden i nivå på kapitalkravet för respektive regelverk blir en avgörande fråga vid valet av regelverk.

En närliggande utmaning är GDPR regelverket som ska vara implementerat i verksamheten maj 2018.

Det är ett av EU beslutat regelverk för behandling av personuppgifter och involverar hela verksamheten i arbetet med att anpassa sig till regelverket.

De ökade kraven drar mer driftskostnader för Koncernen. Genom att fokusera på att öka det förvaltade kapitalet så ökar Koncernens intjäning och vi kan därmed möta ökade driftskostnader, i syfte att säkerställa en konkurrenskraftig driftskostnadsprocent för Koncernen.

TOTALAVKASTNINGSTABELL – MODERFÖRETAGET

Tillgångsslag	170101 Ingående MV Msek	Netto placering Msek	Värde- förändring Msek	171231 Utgående MV Msek	Direkt- avkastning. Msek	2017 Total- avkastning Msek	%	Total- avkastning 5-årsnitt %
Räntebärande	1 226	1 480	19	2 725	0	19		
Aktier	2 277	-1 675	340	942	9	349		
Absolutavkastande	857	-74	-11	771	-1	-11		
Fastigheter	1 480	-5,6	65	1 539	38	103		
Övrigt*	268	89	3	360	-	-0,8		
S:a placeringar	6 108	-185	416	6 339	46	462	7,9	8,2

*Finansiella förvaltningskostnader är tillbakalagda i Totalavkastningstabellen exklusive courtagekostnader. Tillgångsslaget Övrigt består av bankmedel, noterade aktier och dotterbolagsaktier.

Totalavkastning är beräknad enligt den av Svensk Försäkring rekommenderade Totalavkastningstabellen. I kolumnen för % totalavkastning anges den verkliga avkastningen för perioden, dvs. utan omräkning till årstakt för respektive tillgångsslag.

Förslag till disposition

Svensk Handel Pensionskassans styrelse föreslår att årets resultat 354 689 061 SEK disponeras enligt nedanstående:

	AVD. I	AVD. II
Ingående konsolideringsfond	1 527 416 443	334 864 747
Förändring av konsolideringsfond	312 027 897	42 661 164
Utbetald återbäring under året	-109 454 576	-2 117 652
Utgående konsolideringsfond	1 729 989 764	375 408 259

Femårsöversikt* – koncernen

Msek	2017	2016	2015	2014	2013
Premieinkomst, brutto	124,9	117,4	124,2	104,7	105,6
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	467,9	393,3	236,4	717,9	491,8
Försäkringsersättningar, brutto	200,3	196,9	201,4	198,3	191,2
Driftskostnader	36,3	35,4	36,0	31,6	41,9
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	357,1	126,3	284,2	-98,9	817,9
Årets resultat	356,4	125,8	284,1	-99,8	817,3
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringstillgångar**	6 333,3	6 747,6	6 395,7	6 302,8	5 786,6
Försäkringstekniska avsättningar	4 256,1	4 259,0	4 110,6	4 283,4	3 640,3
Eget kapital	2 081,2	1 836,0	1 816,0	1 621,2	1 801,3
Kapitalbas för försäkringsgruppen	2 081,2	1 836,0	1 816,0	1 621,2	1 801,3
Erforderlig solvensmarginal för försäkringsgruppen	207,1	207,5	199,1	207,0	179,9
NYCKELTAL, %					
Förvaltningskostnadsprocent***	0,56	0,54	0,57	0,52	0,75
Direktavkastning	0,7	0,5	1,2	3,3	1,9
Totalavkastning****	7,9	6,9	4,0	12,6	9,4

*From år 2013 redovisas utbetald återbäring direkt mot eget kapital. Tidigare år ändrade.

**Inklusive kassa och bank samt upplupen ränta.

***Exklusive extraordinära poster år 2013: 0,64 %. Samtliga år beräknade med genomsnittligt förvaltad kapital.

****Beräknad enligt Totalavkastningstabellen.

Femårsöversikt* – Moderföretaget

Msek	2017	2016	2015	2014	2013
Premieinkomst, brutto	124,9	117,4	124,2	104,7	105,6
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	458,2	386,5	232,7	678,5	483,6
Försäkringsersättningar, brutto	200,3	196,9	201,4	198,3	191,2
Driftskostnader	26,7	27,3	28,2	24,2	32,2
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	358,9	131,3	300,2	-82,9	851,6
Årets resultat	354,7	126,0	287,0	-99,4	839,8
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringstillgångar**	6 338,6	6 107,6	5 950,5	5 922,7	5 471,9
Försäkringstekniska avsättningar	4 256,1	4 259,0	4 110,6	4 283,4	3 640,3
Eget kapital	2 105,4	1 862,3	1 841,8	1 644,1	1 823,8
Kollektivt konsolideringskapital avd. I	811,8	717,6	690,9	969,3	671,0
Kollektivt konsolideringskapital avd. II	415,4	379,8	335,7	343,1	314,0
Kapitalbas	2 105,4	1 862,3	1 841,8	1 644,1	1 823,8
Erforderlig solvensmarginal	171,1	171,0	164,4	172,8	147,3
NYCKELTAL, %					
Förvaltningskostnadsprocent***	0,43	0,45	0,48	0,42	0,60
Driftskostnader/premieinkomster	21,4	23,3	22,7	23,1	30,5
Direktavkastning	0,7	0,5	1,2	3,3	2,0
Totalavkastning****	7,8	6,8	4,1	12,7	9,7
Kollektiv konsolideringsgrad avd. I	117,0	115,4	115,2	122,7	116,1
Kollektiv konsolideringsgrad avd. II	215,4	206,9	191,2	199,2	200,4
Solvensgrad	149,5	143,7	144,8	138,4	150,1
Genomsnittlig återbäringsränta avd. I	6,8	6,7	11,8	7,8	4,6

*From år 2013 redovisas utbetald återbäring direkt mot eget kapital.

**Inklusive kassa och bank samt upplupen ränta.

***Exklusive extraordinära poster år 2013: 0,54 %. Samtliga år beräknade med genomsnittligt förvaltad kapital.

****Beräknad enligt Totalavkastningstabellen.

Resultaträkning

1 januari - 31 december

Belopp i Ksek		KONCERNEN		MODERFÖRETAGET	
		2017	2016	2017	2016
Premieinkomst (efter avg. återförsäkring)	not 3				
Premieinkomst		124 910	117 409	124 910	117 409
Premier för avgiven återförsäkring		-	-	-	-
		124 910	117 409	124 910	117 409
Intäkter från investeringsavtal		4 255	3 183	-	-
Kapitalavkastning, intäkter	not 4	1 138 255	184 291	1 120 452	162 535
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	not 5				
Värdeökningar på övriga placeringstillgångar		110 818	347 837	65 498	320 550
		110 818	347 837	65 498	320 550
Försäkringsersättningar (efter avg. återförsäkring)	not 6				
Utbetalda försäkringsersättningar					
-Efter avgiven återförsäkring		-200 437	-196 923	-200 437	-196 923
-förändring i avsättning för oreglerade skador		157	769	157	769
		-200 280	-196 154	-200 280	-196 154
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avg. återförsäkring)					
Livförsäkringsavsättning	not 7	2 737	-149 164	2 737	-149 164
		2 737	-149 164	2 737	-149 164
Driftskostnader	not 8	-36 290	-35 418	-26 672	-27 343
Kapitalavkastning, kostnader	not 9	-40 700	-43 766	-40 465	-43 729
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	not 10				
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar		-740 506	-95 093	-687 314	-52 820
		-740 506	-95 093	-687 314	-52 820
Övriga tekniska poster (efter avg. återförsäkring)					
Avkastningsskatt	not 11	-6 104	-6 805	-	-
		-6 104	-6 805	-	-
LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		357 095	126 320	358 866	131 284
Skatt på årets resultat	not 11	-681	-526	-4 177	-5 317
ÅRETS RESULTAT		356 414	125 794	354 689	125 967
ÅRETS TOTALRESULTAT		356 414	125 794	354 689	125 967

Resultatanalys livförsäkringsrörelse 2017

MODERFÖRETAGET

Belopp i Ksek	Avgiftsb. försäkring	Förmånsb. försäkring	Sjuk- o PB-försäkring	Totalt
Premieinkomst (efter avg. återförsäkring)	116 911	6 682	1 317	124 910
Kapitalavkastning, intäkter	988 062	130 420	1 970	1 120 452
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	57 759	7 624	115	65 498
Försäkringsersättningar (efter avg. återförsäkring)	-183 807	-15 198	-1 275	-200 280
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avg. återförsäkring)	2 237	500	-	2 737
Driftskostnader	-24 611	-2 023	-38	-26 672
Kapitalavkastning, kostnader	-35 684	-4 710	-71	-40 465
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-606 103	-80 003	-1 208	-687 314
LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT	314 764	43 292	810	358 866
Skatt på årets resultat	-3 686	-491	-	-4 177
ÅRETS RESULTAT	311 078	42 801	810	354 689

Balansräkning

Balansräkning		KONCERNEN		MODERFÖRETAGET	
Per den 31 december		2017	2016	2017	2016
Belopp i Ksek					
TILLGÅNGAR					
Immateriella tillgångar					
IT system	not 12	4 744	3 432	4 744	3 432
Summa		4 744	3 432	4 744	3 432
Placeringstillgångar					
Byggnader och mark	not 13	1 539 451	1 479 505	1 539 451	1 479 505
Placeringar i koncernföretag och intresseföretag					
-Aktier och andelar i koncernföretag	not 14	-	-	100 000	100 000
Andra finansiella placeringsstillgångar					
-Aktier och andelar	not 15	997 732	2 303 924	996 390	2 301 235
-Obligationer och andra räntebärande värdepapper	not 16	3 568 062	2 134 732	3 496 444	2 083 079
Summa		6 105 245	5 918 161	6 132 285	5 963 819
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk					
Fondförsäkringstillgångar	not 17	850 210	647 725	-	-
Summa		850 210	647 725	-	-
Fordringar					
Övriga fordringar		21 449	20 041	40 922	35 309
Summa		21 449	20 041	40 922	35 309
Andra tillgångar					
Materiella tillgångar	not 18	1 776	2 171	127	128
Kassa och bank		228 084	182 106	206 280	143 744
Summa		229 860	184 277	206 407	143 872
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		13 677	12 345	1 828	2 171
Summa		13 677	12 345	1 828	2 171
SUMMA TILLGÅNGAR		7 225 185	6 785 981	6 386 186	6 148 603

Balansräkning		KONCERNEN		MODERFÖRETAGET	
Per den 31 december		2017	2016	2017	2016
Belopp i Ksek					
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Konsolideringsfond		1 724 780	1 710 558	1 750 709	1 736 314
Årets resultat		356 414	125 794	354 689	125 967
Summa		2 081 194	1 836 352	2 105 398	1 862 281
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)					
	not 19				
Livförsäkringsavsättning, avd. I		3 842 681	3 844 918	3 842 681	3 844 918
Livförsäkringsavsättning, avd. II		406 831	407 331	406 831	407 331
Oreglerade skador		6 567	6 725	6 567	6 725
Summa		4 256 079	4 258 974	4 256 079	4 258 974
Skulder					
Fondförsäkringsåtaganden	not 20	850 210	647 725	-	-
Övriga skulder	not 21	31 383	36 750	19 634	22 380
Summa		881 593	684 475	19 634	22 380
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	not 22	6 319	6 180	5 075	4 968
Summa		6 319	6 180	5 075	4 968
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		7 225 185	6 785 981	6 386 186	6 148 603

Redogörelse för förändringar i eget kapital

2017			
KONCERNEN	KONSOLIDERINGSFOND	ÅRETS RESULTAT	TOTALT EK**
Ksek			
Ingående balans 2017-01-01	1 710 558	125 794	1 836 352
Disposition av 2016 års resultat	125 794	-125 794	-
Utbetald återbäring	-111 572	-	-111 572
2017 års resultat enligt resultaträkningen*		356 414	356 414
Summa	1 724 780	356 414	2 081 194
MODERFÖRETAGET			
KONCERNEN	KONSOLIDERINGSFOND	ÅRETS RESULTAT	TOTALT EK**
Ksek			
Ingående balans 2017-01-01	1 736 314	286 975	1 862 281
Disposition av 2016 års resultat	125 967	-286 975	-
Utbetald återbäring	-111 572	-	-111 572
2017 års resultat enligt resultaträkningen*		354 689	354 689
Summa	1 750 709	354 689	2 105 398

2016			
KONCERNEN	KONSOLIDERINGSFOND	ÅRETS RESULTAT	TOTALT EK**
Ksek			
Ingående balans 2016-01-01	1 531 873	284 137	1 816 010
Disposition av 2015 års resultat	284 137	-284 137	-
- Utbetald återbäring	-105 452	-	-105 452
2016 års resultat enligt resultaträkningen*		125 794	125 794
Summa	1 710 558	125 794	1 836 352
MODERFÖRETAGET			
KONCERNEN	KONSOLIDERINGSFOND	ÅRETS RESULTAT	TOTALT EK**
Ksek			
Ingående balans 2016-01-01	1 554 791	286 975	1 841 766
Disposition av 2015 års resultat	286 975	-286 975	-
Utbetald återbäring	-105 452	-	-105 452
2016 års resultat enligt resultaträkningen*		125 967	125 967
Summa	1 736 314	125 967	1 862 281

*Totalresultatet överensstämmer med årets resultat.

**Föreningen kan inte dela ut medel varför allt eget kapital är bundet eget kapital. Allt överskott tillhör försäkringstagarna och allokeras till dem.

Kassaflödesanalys

KONCERNEN		
Belopp i Ksek	2017	2016
Den löpande verksamheten		
Resultat före skatt 1)	357 095	126 320
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet 2)	-419 620	-209 565
Betald skatt	-681	-526
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av tillgångar och skulder	-63 206	-83 771
Nettoinvestering i finansiella placeringstillgångar	80 265	-36 103
Premier minskat med ersättningar via balansräkningen	149 713	151 741
Förändring av rörelsefordringar	-3 994	3 210
Förändring av rörelseskulder	-5 228	-11 317
Utbetald återbäring	-111 572	-105 452
Kassaflöde från den löpande verksamheten	45 978	-81 692
Årets kassaflöde		
Likvida medel vid årets början	182 106	263 798
Likvida medel vid årets slut 3)	228 084	182 106
Noter till kassaflödesanalysen		
1) Varav Räntebetalningar	-	-
Erhållna utdelningar	-	-
Erhållna rabatter	22 915	32 528
2) Värdeförändring placeringstillgångar	-469 497	-397 431
Förändring försäkringsavsättningar/oregl skador	49 877	-187 866
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	-419 620	-209 565
3) Likvida medel består av kassa och bank		

Kassaflödesanalysen är upprättad enligt indirekt metod; den utgår från resultat före skatt justerat för icke likvidpåverkande poster samt förändringar i balansräkningen.

Kassaflödesanalys

MODERFÖRETAGET		
Belopp i Ksek	2017	2016
Den löpande verksamheten		
Resultat före skatt 1)	358 866	131 284
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet 2)	-418 981	-208 504
Betald skatt	-4 177	-5 317
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av tillgångar och skulder	-64 292	-82 537
Nettoinvestering i finansiella placeringstillgångar	247 622	99 690
Förändring av rörelsefordringar	-6 581	-21 239
Förändring av rörelseskulder	-2 641	9 314
Utbetald återbäring	-111 572	-105 452
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-62 536	-100 224
Årets kassaflöde	62 536	-100 224
Likvida medel vid årets början	143 744	243 968
Likvida medel vid årets slut 3)	206 280	143 744
Noter till kassaflödesanalysen		
1) Varav ränteinbetalningar	-	-
Erhållna utdelningar	-	-
Erhållna rabatter	22 915	29 636
2) Värdeförändring placeringstillgångar	-416 086	-356 899
Förändring livförsäkringsavsättningar/oregl skador	-2 895	148 395
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	-418 981	-208 504
3) Likvida medel består av kassa och bank		

Kassaflödesanalysen är upprättad enligt indirekt metod; den utgår från resultat före skatt justerat för icke likvidpåverkande poster samt förändringar i balansräkningen.

Noter till de finansiella rapporterna

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper för koncernen

Allmän information

Årsredovisningen avges per den 31 december 2017 och avser Svensk Handel Pensionskassan, försäkringsförening som är en understödsförening med säte i Stockholm.

Adressen till huvudkontoret är Regeringsgatan 60, 103 29 Stockholm och organisationsnummer är 802005-5631.

Föreningsstämma kommer att hållas den 22: a maj 2018.

SH Fondförsäkring AB är ett helägt dotterbolag till SH Pensionskassan. Fondförsäkringsbolaget har sitt säte i Stockholm.

Grund för rapportens upprättande

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag, FFFS 2015:12, RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner, samt International Financial Reporting Standards (IFRS) och IFRIC-tolkningar sådana de antagits av EU.

Nya och ändrade standarder som tillämpas av koncernen

Inga av de standarder som trätt ikraft och som ska tillämpas första gången för räkenskapsår som börjar 1 januari 2017 har haft någon väsentlig inverkan på redovisningsprinciper eller upplysningar för det aktuella räkenskapsåret eller föregående räkenskapsår och förväntas inte heller ha någon väsentlig inverkan på kommande perioder.

Nya standarder, ändringar och tolkningar av befintliga standarder som ännu inte har trätt i kraft och som inte har tillämpats i förtid

Ett antal nya standarder och tolkningar träder ikraft för räkenskapsår som börjar efter 1 januari 2017 och har inte tillämpats vid upprättandet av denna finansiella rapport. Inga av dessa förväntas ha någon väsentlig inverkan på koncernens finansiella rapporter med undantag av de som följer nedan:

IFRS 9 "Finansiella instrument" hanterar klassificering, värdering och redovisning av finansiella tillgångar och skulder. Den fullständiga versionen av IFRS 9 gavs ut i juli 2014 och är antagen av EU. Den ersätter de delar av IAS 39 som hanterar klassificering och värdering av finansiella instrument. IFRS 9 behåller en blandad värderingsansats men förenklar denna ansats i vissa avseenden. Det kommer att finnas 3 värderingskategorier för finansiella tillgångar, upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde över övrigt totalresultat och verkligt värde över resultaträkningen. Hur ett instrument ska klassificeras beror på företagets affärsmodell och instrumentets karaktäristika. Investeringar i eget kapitalinstrument ska redovisas till verkligt värde över resultaträkningen men det finns även en möjlighet att vid första redovisningstillfället redovisa instrumentet till verkligt värde över övrigt totalresultat. Ingen omklassificering till resultaträkningen kommer då ske vid avyttring av instrumentet. IFRS 9 inför också en ny modell för beräkning av kreditförlustreserv som utgår från förväntade kreditförluster. För finansiella skulder ändras inte klassificeringen och värderingen förutom i det fall då en skuld redovisas till verkligt värde över resultaträkningen baserat på verkligt värde alternativet.

Standarden ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas 1 januari 2018. Försäkringsföretag har möjlighet att uppskjuta tillämpningen av standarden till dess att IFRS 17, Insurance Contracts, börjar tillämpas, dock senast 2021. Vi har ännu inte utvärderat vid vilken tidpunkt standarden kommer att tillämpas. Utvärdering av effekter pågår och den initiala bedömningen är att införandet inte kommer att ha någon väsentlig effekt på värdering eller resultatredovisning.

IFRS 15 "Revenue from contracts with customers" reglerar hur redovisning av intäkter, från andra avtal än försäkringsavtal, ska ske. De principer som IFRS 15 bygger på ska ge användare av finansiella rapporter mer användbar information om företagets intäkter. Den utökade upplysningsskyldigheten innebär att information om intäktsslag, tidpunkt för reglering, osäkerheter kopplade till intäktsredovisning samt kassaflöde hänförligt till företagets kundkontrakt ska lämnas. En intäkt ska enligt IFRS 15 redovisas när kunden erhåller kontroll över den försålda varan eller tjänsten och har möjlighet att använda och erhåller nyttan från varan eller tjänsten. IFRS 15 ersätter IAS 18 Intäkter och IAS 11 Entreprenadavtal samt därtill hörande SIC och IFRIC. IFRS 15 träder ikraft den 1 januari 2018 och är antagen av EU. Förtida tillämpning är tillåten. För närvarande kan vi inte uppskatta de nya reglernas kvantitativa inverkan på de finansiella rapporterna.

IFRS 16 Leases publicerades i januari 2016 och ersätter IAS 17 Leasingavtal och där till hörande tolkningar. Den största effekten från de nya reglerna är att en leasingtagare ska redovisa en leasingtillgång (rätten att använda en tillgång) och en finansiell skuld i balansräkningen. I resultaträkningen ersätts den linjära operationella leasingkostnaden av en kostnad för avskrivning av den leasade tillgången och en räntekostnad för den finansiella skulden. I nuläget redovisar inte leasingtagaren operationella leasar i balansräkningen. Vår bedömning är att denna standard inte kommer att ha någon väsentlig effekt på koncernens finansiella rapporter. Standarden tillämpas från 1 januari 2019 och är inte antagen av EU. Inga andra av de IFRS eller IFRIC-tolkningar som ännu inte har trätt i kraft, väntas ha någon väsentlig inverkan.

Funktionell valuta och rapportvaluta

Koncernens finansiella rapporter presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste tusental.

Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål

Uppskattningar och bedömningar utvärderas löpande och baseras på historisk erfarenhet och andra faktorer, inklusive förväntningar på framtida händelser som anses rimliga under rådande förhållanden.

Försäkringsföretaget gör uppskattningar och antaganden om framtiden. De uppskattningar för redovisningsändamål som blir följden av dessa kommer, definitionsmässigt, sällan att motsvara det verkliga resultatet.

Det är främst beräkningen av försäkringstekniska avsättningar och värderingen av placeringstillgångar som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande räkenskapsår vilket behandlas i huvuddrag nedan.

a) Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar beräknas med metoder som innebär att olika antaganden görs. Särskilt för den del av avsättningarna som avser inträffade men ej rapporterade skador finns en osäkerhet i det verkliga utfallet, se vidare i noten om risker.

b) Verkligt värde på finansiella instrument

Verkligt värde på finansiella instrument som inte handlas på en aktiv marknad fastställs med hjälp av värderingstekniker. Koncernen väljer ut ett flertal metoder och gör antaganden som huvudsakligen baseras på de marknadsvillkor som föreligger på respektive balansdag, se vidare not 1 redovisnings- och värderingsprinciper för koncernen.

c) Verkligt värde på byggnader och mark

Verkligt värde på byggnader och mark beräknas med metoder som innebär att olika antaganden görs, se vidare not 1 redovisnings- och värderingsprinciper för koncernen.

Konsolideringsprinciper

Dotterföretaget redovisas enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att förvärv av ett dotterföretag betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder.

Redovisning av försäkringsavtal och investeringsavtal

Individuella försäkringar (avd 1) och ITP (avd 2)

Koncernen har gjort en bedömning av samtliga avtal för att se om det föreligger betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare. I de fall det föreligger betydande försäkringsrisk redovisas avtalet som ett försäkringsavtal, övriga klassas som investeringsavtal. Då de flesta försäkringsavtal och samtliga investeringsavtal ger försäkringstagaren möjlighet till återbäring som komplement till garanterade ersättningar kommer samtliga avtal, även investeringsavtalen, redovisas som försäkringsavtal.

Fondförsäkringar

Koncernen har gjort en genomgång av samtliga försäkringskontrakt. Genomgången har resulterat i att samtliga fondförsäkringskontrakt i koncernen redovisas som investeringsavtal i redovisningen, dvs som finansiella skulder. Investeringsavtal är avtal som inte överför någon betydande försäkringsrisk från innehavaren till företaget. Detta innebär att premieinbetalningar redovisas direkt mot fondförsäkringsåtaganden i balansräkningen medan avgifter uttagna av kontrakten redovisas som intäkter från investeringsavtal. Värdering av fondförsäkringsåtaganden sker enligt tidigare principer (se nedan).

Försäkringstekniska poster

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas inbetalda belopp under räkenskapsåret avseende försäkringsavtal för direkt försäkring.

Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättningen beräknas enligt i stadgarna fastställda grunder. Denna värdering sker enligt aktsamma principer i enlighet med EU:s tjänstepensionsdirektiv. Avsättningarna motsvarar det förväntade kapitalvärdet av garanterade åtaganden enligt försäkringsavtalen, minskat med motsvarande värde för avtalade premier. Beräkningarna görs med hänsyn till tidpunkterna vid vilka kassaflödena utgår och med aktsamma antaganden om ränta, dödlighet, driftskostnader och avkastningsskatt. Antagandena om ränta görs i enlighet med FIs föreskrift FFFS 2015:8 om val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. Antagandena om dödlighet görs i enlighet med branschgemensam standard (DUS 2007). Antaganden om driftskostnader och skatt görs på grundval av pensionskassans erfarenheter.

Förlustprövning

Då de försäkringstekniska avsättningarna i sin helhet görs på aktsamma grunder, som också anses vara realistiska, bedöms det redovisade värdet på avsättningarna vara tillräckligt högt upptaget i böckerna jämfört med en motsvarande realistisk värdering.

Oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador görs enligt aktsamma principer i enlighet med EU:s tjänstepensionsdirektiv. Avsättning görs dels för inträffade, rapporterade, ännu ej slutreglerade sjukfall, dels för ännu ej rapporterade, men förmodat inträffade, sjukfall (IBNR). Avsättningarna för inträffade, rapporterade sjukfall motsvarar det förväntade kapitalvärdet av garanterade åtaganden enligt försäkringsavtalen. Beräkningarna görs med hänsyn till tidpunkterna vid vilka kassaflödena utgår och med aktsamma antaganden om ränta, dödlighet, sjuklighet och driftskostnader. För antagandena gäller detsamma som vid livförsäkringsavsättning, med tillägg att antagandena om sjuklighet (tillfrisknandeintensitet) görs i enlighet med branschgemensam standard (SUS 2007). För avsättning för ännu ej rapporterade sjukfall (IBNR) används antagande om fördröjning i rapportering av sjukskador grundat på pensionskassans erfarenhet.

Fondförsäkringsåtaganden

Fondförsäkringsåtaganden motsvarar förpliktelseerna enligt investeringsavtalen och utgör vid varje tidpunkt summa verkligt värde av fondandelar som hänför sig till gällande investeringsavtal, samt de medel som ännu ej omvandlats till fondandelar med avdrag för upplupna avgifter.

Återbäring och pensionstillägg

Koncernen har gjort bedömningen att den möjlighet som ges till kunderna att erhålla ytterligare försäkringsförmåner utöver de garanterade, utgör diskretionära delar i enlighet med definitionen i IFRS 4. Företaget förfogar över beslutanderätten till de diskretionära delarna, dvs. återbäring och pensionstillägg, när det gäller såväl tidpunkt som belopp.

De diskretionära delarna redovisas som en del av konsolideringsfonden till dess att de tilldelats försäkringstagarna. En tilldelning av återbäring och pensionstillägg redovisas som en minskning av konsolideringsfonden.

Driftskostnader

Driftskostnader redovisas funktionsuppdelade i resultaträkningen. Administrationskostnader och upplupna anskaffningskostnader redovisas under posten driftskostnader samt i övrigt under kapitalavkastning, kostnader.

Avgiven återförsäkring

Som premie för avgiven återförsäkring redovisas belopp som betalats ut under räkenskapsåret eller belopp som tagits upp som skuld till försäkringsföretag som mottagit återförsäkring enligt ingångna försäkringsavtal. Premierna periodiseras så att kostnaderna fördelas till den period som försäkringsskyddet avser. Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar motsvarar återförsäkrarens ansvar för försäkringstekniska avsättningar enligt ingångna avtal.

Redovisning av kapitalavkastning**Kapitalavkastning, intäkter**

Posten avser avkastning på placeringstillgångar och omfattar hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter och realisationsvinster (netto).

Kapitalavkastning, kostnader

Under posten redovisas kostnader för placeringstillgångar och omfattar driftskostnader för byggnader och mark, kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, nedskrivningar samt realisationsförluster (netto).

Orealiserade värdeförändringar

För placeringstillgångar är den realiserade vinsten den positiva skillnaden mellan marknadsvärdet och anskaffningsvärdet och den realiserade förlusten den negativa skillnaden mellan marknadsvärdet och anskaffningsvärdet. Orealiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag. Vid avyttring av värdepapper återföres tidigare realiserade värdeförändringar.

Skatter

Under posten skatt på årets resultat redovisar koncernen inkomstskatt hänförlig till dotterbolaget. Avkastningsskatt redovisas under posten övriga tekniska poster och har beräknats på kapitalunderlaget vid räkenskapsårets ingång, enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel.

Immateriella tillgångar

Investeringar för försäkringsverksamheten i egenutvecklad programvara, kopplade till nyutveckling, aktiveras. I de fall utgifterna avser underhåll av befintliga IT-system sker kostnadsföring löpande. Utvecklingskostnaderna skrivs av när tillgången tas i drift med beräknad nyttjandeperiod på 5 år, avskrivning sker då linjärt under fem år. Prövning av nedskrivningsbehov sker när det finns indikation på att tillgången kan ha minskat i värde och avskrivning sker då i motsvarande grad.

Byggnader och mark

Koncernens samtliga fastigheter är förvaltningsfastigheter, vilka är värderade till verkligt värde i balansräkningen med samtliga värdeförändringar redovisade i resultaträkningen. Hyresintäkter periodiseras linjärt över hyresperioden och redovisas under kapitalavkastning, intäkter och fastighetskostnaderna under kapitalavkastning, kostnader.

Koncernen redovisar förvaltningsfastigheter till verkligt värde, det vill säga till det marknadsvärde som vid en oberoende värdering har åsatts fastigheterna. Samtliga fastigheter marknadsvärderas vid årsskiftet enligt värderingshandledning och följer riktlinjerna för MSCI/IPD (Svenskt Fastighetsindex). Vi använder oss av ett externt värderingsföretag, där alla värderare är auktoriserade av Samhällsbyggarna. Flera av värderarna är även certifierade enligt den internationella organisationen RICS (Royal Institution of Chartered Surveyors). Alla fastighetsvärden är resultatet av värderingsföretagets bedömningar vid en given tidpunkt, värdetidpunkten 31 december 2017.

Värderingsföretaget har i sina värdebedömningar utgått från kassaflödesmetoden med stöd i en ortsprisanalys. I koncernens fall har verkligt värde bedömts via en kassaflödesanalys för flertalet fastigheter. En kassaflödesanalys baseras på uppskattningar av en fastighets avkastningsförmåga. Metoden innebär att förväntade framtida betalningsströmmar och

restvärden nuvärdesberäknas.

Dock bör man notera att prisbildningen för bostadsfastigheter i Stockholms innerstad främst styrs av kvadratmeterpriser och inte avkastningskrav. De applicerade direktavkastningskraven för fastigheterna i Stockholm är därmed, i denna typ av kalkyl, snarare hjälpmedel att nå de kvadratmeterpriser som motsvarar de analyserade jämförelseköpen, än absoluta sanningar.

Finansiella tillgångar och skulder

Köp och försäljningar redovisas på affärsdagen.

Andra finansiella placeringstillgångar

Andra finansiella placeringstillgångar, förutom derivat, har identifierats som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen p g a att det är så koncernen följer upp utvecklingen på dessa tillgångar. Upplupen ränta redovisas separat. Derivat klassificeras som innehav för handel och värderas också till verkligt värde. Onoterade aktier värderas till verkligt värde.

Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk

Dessa tillgångar består av försäkringstagarnas investeringar i fondförsäkringar. Investeringar till förmån för försäkringstagare som själva bär placeringsrisken redovisas till verkligt värde via resultaträkningen.

Övriga fordringar och skulder

Tillgångar och skulder är värderade initialt till verkligt värde inklusive transaktionskostnader och i efterföljande perioder till upplupet anskaffningsvärde.

Finansiella tillgångar och skulder tas bort från balansräkningen när äganderätten att erhålla kassaflöden upphört.

Materiella tillgångar

Materiella tillgångar avser inventarier och redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod, normalt 3 år.

Pensioner

Koncernens pensionsplaner för egen personal är tryggade genom förmånsbestämda försäkringsavtal. Dessa avtal ingår i avsättningen för avd 2 (ITP) med en konsolideringsgrad på 215,4 %. Pensionsplanerna redovisas som avgiftsbestämda, och avgifter avseende tjänstepensioner redovisas som en kostnad i den takt de intjänats.

Tillkommande redovisnings- och värderingsprinciper för moderföretaget**Grund för rapportens upprättande**

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Lag om årsredovisning i försäkringsföretag och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag, FFFS 2015:12.

Innebörden av Finansinspektionens föreskrift FFFS 2015:12 är att International Financial Reporting Standards (IFRS) är tillämpliga för upprättandet av de finansiella rapporterna, med de begränsningar och tillägg som följer av svensk lag, RFR 2 samt FFFS 2015:12.

Aktier i dotterföretag

Innehavet i det helägda dotterföretaget Svensk Handel Fondförsäkring AB, org.nr. 516406-0310, har redovisats till anskaffningsvärde. Nedskrivning utförs i det fall en bestående värdenedgång uppkommer.

Not 2 Riskhantering och finansiella instrument

I förvaltningsberättelsen beskrivs Koncernens riskorganisation. I not 2 beskrivs de olika riskernas beskaffenhet och konsekvenser vid olika scenarion.

Rapportering av risk

De två försäkringsföretagen styrs av ett flertal legala krav. Finansinspektionen är tillsynsmyndighet. Varje kvartal rapporteras det in uppgifter om bl. a. kapitalbas och solvens till Finansinspektionen. Företagen rapporterar in det s.k. trafikjustestet, vilken innebär att tillgångar och skulder stressas för att kontrollera att företagen klarar av sina åtaganden i perioder med kraftiga rörelser på de finansiella marknaderna.

Koncernen har en intern beräkningsmodell baserad på trafikjustestet för att mäta risk. I beräkningen ingår att mäta risk för följande risktyper: försäkringsrisk, finansiell risk och driftskostnadsrisk. Det totala riskbeloppet ställs sedan i relation till koncernens egna kapital. Styrelsen i moderföretaget får månadsvis en rapport med de olika riskerna specificerade, samt hur relationen mellan totalrisk och eget kapital har utvecklats.

Risker i försäkringsverksamheten och driftskostnadsrisk

Koncernens försäkringsrisker består av dödlighetsrisk, sjukfallsrisk, annullationsrisk. Försäkringsrisken allmänt består i att de antaganden om skadeutfall som legat till grund för beräkningar av premier och avsättningar visar sig inte hålla måttet på kort eller lång sikt.

De avgifter som tas ut ur försäkringarna och den förräntning av inbetalda premier som därefter är garanterad går inte att ändra i efterhand och därmed ställs särskilt höga krav på att utställda garantier är grundade på en korrekt bedömning av det framtida riskutfallet i stort. Mer specifikt är det just riskavgifterna som beror på antagandena om försäkringsriskernas beskaffenhet och storlek.

Dödlighetsrisken i verksamheten är av två olika slag. Dels finns en risk för underskattning av livslängden för de försäkrade som kan leda till att uppsamlade pensionsmedel i kollektivet av ålderspensionssparare inte räcker till för att utbetala de utlovade pensionsförmånerna. Dels finns också en risk för överskattning av livslängderna som i så fall kan leda till att de dödsfallsförmåner som utfästs i form av efterlevandepensioner inte täcks av de riskpremier som debiterats för de försäkringar som ingår i kollektivet av dödsfallsförsäkringar.

Dessa risker hanteras genom noggrann, löpande monitorering av skadeutfallet i fråga, och genom användandet av dödlighetsantaganden som bygger på detaljerade studier av observerade livslängder hos individer i det svenska försäkringskollektivet. Dessa återkommande studier genomförs på bred basis av berörda branschorganisationer och resultatet av dem tas tillvara av Koncernen för användning vid pris- och reservsättning.

Sjukfallsrisken i Koncernens affärer berör premiebefrielsemomentet i avdelning 1 (de premiebestämda individuella försäkringarna) och sjukförsäkring och premiebefrielse i avdelning 2 (frivillig ITP-försäkring). Riskrörelsen i den senare avdelningen är kollektivt buret, i den meningen att principen om utjämnad premie över kollektivet tillämpas, oberoende av både ålder och kön. Premien är, liksom förmånen, lönerelaterad och föremål för översyn genom uppföljning av skadeutfallet.

Vid inträffade och konstaterade sjukfall görs en reservavsättning som är avsedd att räcka till för att täcka de utbetalningar som det aktuella sjukfallet förväntas medföra. Det görs också en schabloniserad avsättning för inträffade men ännu ej registrerade sjukfall (IBNR), som bygger på ett underbyggt antagande om den normala fördröjningen från det att ett sjukfall inträffar till dess att det registreras i systemet.

Även beträffande premiebefrielseskadorna i avdelning 1 görs avsättningar för inträffade sjukfall, både kända och ännu ej kända, på motsvarande sätt.

Den tredje typen av försäkringsrisk som Koncernen har att hantera är annullationsrisken, det vill säga risken att tecknade försäkringar sägs upp i förtid på försäkringstagarens eget initiativ, vilket skulle minska koncernens intäkter. Uppsägning kan ske antingen på grund av återköp, flytt av försäkring och fribrev.

Återköp är i princip inte tillåtet för pensionsförsäkringar, så annullationer av denna anledning förekommer i liten utsträckning i Koncernen. Flytt av försäkring är tillåtet från Koncernen på delar av beståndet av individuella försäkringar.

Driftskostnadsrisken består i att avgiftsuttaget inte svarar mot Koncernens verkliga driftskostnader beroende på att försäkringsbeståndet inte utvecklas som förväntat. Denna risk är den största risken för Koncernens fondförsäkringsverksamhet då denna del fortfarande befinner sig i ett uppbyggnadsskede.

Kapitalkraven (enligt FI:s trafikljusmodell) nedan avser endast moderföretaget då fondförsäkringsbolagets försäkringsrisker är försumbara.

I tabellen visas hur de försäkringstekniska avsättningarna förändras om dödligheten, sjukligheten eller annullationer förändras enligt ett visst scenario. Kapitalkravet påverkar resultat och eget kapital.

Döds sannolikheten som bygger på dödlighetsantaganden enligt DUS 06 antas minska med 20 %. En minskad döds sannolikhet innebär minskade avsättningar för dödsfallsförsäkringar och ökade avsättningar för livsfallsförsäkringar. I tabellen visas det sammanvägda resultatet. Det är en tabell som används för Finansinspektionens trafikljusmodell, som är en stresstest för finansiella risker och försäkringsrisker. Sjukligheten stressas genom att ettårssannolikheten för insjuknande ökas med 50 %, sannolikheten att sjukfall upphör minskas med 20 % och invaliditetsgraderna ökas med 20 %.

Tabellen visar också diversifieringseffekten mellan de olika riskerna.

Kapitalkrav försäkringsrisker enligt trafikljusmodellen

Ksek	
Riskområde	2017-12-31
Dödlighet	73 556
Sjuklighet	16 052
Annullation	3 212
- Diversifieringseffekt	-12 890
Totalt kapitalkrav	79 910

Kapitalkrav försäkringsrisker enligt trafikljusmodellen

Ksek	
Riskområde	2016-12-31
Dödlighet	73 826
Sjuklighet	16 053
Annullation	3 097
- Diversifieringseffekt	-38 866
Totalt kapitalkrav	54 110

Finansiella risker

De för Koncernen betydande finansiella riskerna består av ränterisk, aktiekursrisk, fastighetsprisrisk, kreditrisk, valutakursrisk samt likviditetsrisk. Nedan följer en sammanställning av de olika instrumenten samt tillhörande risker. Samtliga framräknade belopp påverkar resultat och eget kapital. Placeringsstillgångar och avsättningar där livförsäkringstagaren bär placeringsrisken är exkluderade pga. att dessa poster inte påverkar koncernens finansiella risk.

Ränterisk

Skillnaden i löptid (duration) mellan tillgångar och skulder avgör hur stor den totala ränterisken är.

Svenska räntebärande placeringarnas duration var vid årets slut 0,1 (1,1) år och de utländska placeringarnas duration var 1,9 (0,7) år. Vid en marknadsränteförändring motsvarande +/-100 baspunkter sjunker/ökar värdet på räntebärande värdepapper med 60 (21) Msek.

I enlighet med Finansinspektionens föreskrifter om aktsamma antaganden vid beräkning av FTA för tjänstepension tillämpar koncernen en räntekurva som bestäms av marknadsnoterade swapräntor.

Marknadsräntorna påverkar i hög grad värdet av försäkringstekniska avsättningarna och under 2017 sjönk räntorna och bidrog till att avsättningarna ökade med 76 (269) Msek. Totalt ökade avsättningarna med -3 (149) Msek.

Marknadsvärdet på försäkringstekniska avsättningar var 4 256 (4 259) Msek. Durationen var 7,7 (7,8) år. Vid en marknadsränteförändring motsvarande +/-100 baspunkter sjunker/ökar värdet på avsättningen med 366 (337) Msek.

Koncernen har i moderföretagets placeringsriktlinjer angivit att tillgångar med ränteeponering, dvs räntebärande värdepapper och ränteswapar, ska förändras med minst 25 % av motsvarande värdeförändring i FTA.

2017 Räntekänslighet (1% ränteförändrings påverkan på verkligt värde för moderföretaget)

MSEK	Med derivat	Utan derivat
Tillgångar	60	60
Försäkringstekniska avsättningar	366	366
Matchning	16 %	16 %

2016 Räntekänslighet (1% ränteförändrings påverkan på verkligt värde för moderföretaget)

MSEK	Med derivat	Utan derivat
Tillgångar	21	21
Försäkringstekniska avsättningar	337	337
Matchning	6 %	6 %

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är risken för att marknadsvärdet på en aktieplacering sjunker till följd av samhällsekonomiska eller andra faktorer. Aktiekursrisk motverkas främst genom en diversifiering av Koncernens aktieportfölj genom att i stor utsträckning använda fond-i-fond fonder för aktieexponering, se not 15. Vid en kursuppgång/nedgång på 10 procent ökar/sjunker värdet på aktieportföljen med 100 (238) Msek.

Fastighetsprisrisk

Koncernen har valt att placera i bostadsfastigheter i storstadsregioner för att minska fastighetsprisrisken, se not 13. Dessutom har koncernen även en fastighetsfond.

Vid en prisuppgång/nedgång på 10 procent ökar/sjunker fastigheternas värde med 154 (148) Msek.

Kreditrisk

Med kreditrisk menas att motparten inte kan fullgöra sina betalningar, vilket skulle leda till kreditförluster. För att minska kreditrisken placerar Koncernen i fond-i-fond fonder så att exponeringen av enskilda innehav minskas. Marknadsvärdet av tillgångar med kreditrisk vid årets slut var 3 157 (1 612) Msek.

Valutakursrisk

Med valutakursrisk avses den påverkan som valutaförändringar har på värdet av de placeringstillgångar som är placerade i utländsk valuta. För att hantera valutakursrisken placerar Koncernen i fond-i-fond fonder där ett stort antal valutor förekommer för att undvika stor exponering mot en valuta. Marknadsvärdet av tillgångar i utländsk valuta (utan valutasäkring) vid årets slut var 703 (1 644) Msek av samtliga placeringstillgångar. Vid en kursuppgång/nedgång på 10 procent ökar/sjunker värdet på tillgångarna med 70 (164) Msek.

Likviditetsrisk

Koncernens strategi är att i så stor utsträckning som möjligt matcha förväntade in- och utbetalningar. Huvuddelen av Koncernens investeringar är placerade i likvida tillgångar, vilket innebär att de med kort varsel kan säljas. Koncernen har säkerställt att alltid ha tillräckligt med likvida medel för att hantera kassaflödena.

För Koncernen ser kontraktuellt kassaflöde ut enligt nedan:

2017	3 mån	1 år	5 år	10 år	11 år +
Försäkringsteknisk avsättning, diskonterat	47 568	144 823	875 368	850 248	2 338 073
Fondförsäkringsåtaganden	8 739	26 238	173 247	216 685	425 301
Skulder, odiskonterat	37 702				
Total	94 009	171 061	1 048 615	1 066 933	2 763 374
2016	3 mån	1 år	5 år	10 år	11 år +
Försäkringsteknisk avsättning, diskonterat	46 925	141 547	851 703	826 217	2 392 582
Fondförsäkringsåtaganden	9 184	16 010	125 804	160 653	336 074
Skulder, odiskonterat	42 930				
Total	99 039	157 557	977 507	986 870	2 728 656

Operativa risker

Med operativa risker menas brister i intern kontroll, mänskliga fel samt brister i arbetsprocesser mm.

En viktig del av riskhanteringen är processarbetet. Den operativa riskorganisationen ska säkerställa att företagets processarbete fungerar tillfredställande utifrån ett riskperspektiv. Processerna är utgångspunkten för riskanalysen, vilket återspeglas i organisation och handlingsplaner.

En central del i processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar inom ramen för riskminimering. I riskkommitténs arbete och analys har speciellt risken för personberoende belysts. Åtgärder har genomförts för att minska personberoendet med bl. a dokumentation och backuplösning.

Beräkning av verkligt värde

- Noterade priser (ojusterade) på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder (nivå 1)
- Andra observerbara data för tillgången eller skulder än noterade priser inkluderade i nivå 1, antingen direkt (dvs. som prisnoteringar) eller indirekt (dvs. härledda från prisnoteringar) (nivå 2).

Verkligt värde för ränteswappar beräknas som nuvärdet av bedömda framtida kassaflöden baserat på observerbara avkastningskurvor.

- Data för tillgången eller skulden som inte baseras på observerbara marknadsdata (dvs. ej observerbara data) (nivå 3).

Följande tabell visar Koncernens finansiella tillgångar värderade till verkligt värde per 31 december:

2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Tillgångar Ksek				
Fastigheter			1 539 451	1 539 451
Aktier och andelar	997 732			997 732
Oblig. och andra räntebärande vp	3 568 062			3 568 062
Fondförsäkringstillgångar	850 210			850 210
Bankmedel	228 084			228 084
Skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	850 210			850 210
2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Tillgångar Ksek				
Fastigheter			1 479 505	1 479 505
Aktier och andelar	2 279 870		24 054	2 303 924
Oblig. och andra räntebärande vp	2 134 732			2 134 732
Derivat för säkringsändamål	-			-
Fondförsäkringstillgångar	647 725			647 725
Bankmedel	182 106			182 106
Skulder				
Fondförsäkringsåtagande	647 725			647 725

- Förändringen i nivå 3, tillgångar, avser realiserad värdeförändring i fastighetsinnehav

Specifika värderingstekniker som används för att värdera tillgångar inom nivå 3 inkluderar:

- Andra tekniker, såsom beräkning av diskonterade kassaflöden, används för att fastställa verkligt värde för fastigheterna. Onoterade aktier värderas till verkligt värde.

Finansiella instrument i kategorier

Koncernen

2017-12-31 Tillgångar och skulder i balansräkningen		Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
TILLGÅNGAR	Låne-och kundfordran	Via identifikation	Via handel	Redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffnings värde
Aktier och andelar		997 732		997 732	997 732	982 960
Räntebärande värdepapper		3 568 062		3 568 062	3 568 062	3 580 953
Fondförs.tillg.		850 210		850 210	850 210	716 106
Kassa och bank	228 084			228 084	228 084	228 084
Summa	228 084	5 416 004	-	5 644 088	5 644 088	5 508 103
SKULDER	Låne-och kundfordran	Via identifikation	Via handel	Redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffnings värde
Fondförsäkringsåtagande		850 210		850 210	850 210	716 106
Övriga skulder	31 383			31 383	31 383	31 383
Summa	31 383	850 210		881 593	881 593	747 489
2016-12-31 Tillgångar och skulder i balansräkningen		Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
TILLGÅNGAR	Låne-och kundfordran	Via identifikation	Via handel	Redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffnings värde
Aktier och andelar		2 303 924		2 303 924	2 303 924	1 653 258
Räntebärande värdepapper		2 134 732		2 134 732	2 134 732	2 096 174
Fondförs.tillg.		647 725		647 725	647 725	575 179
Kassa och bank	182 106			182 106	182 106	182 106
Summa	182 106	5 086 381	-	5 268 487	5 268 487	4 506 717
SKULDER	Låne-och kundfordran	Via identifikation	Via handel	Redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffnings värde
Fondförsäkringsåtagande		647 725		647 725	647 725	575 179
Övriga skulder	31 651			31 651	31 651	31 651
Summa	31 651	647 725		679 376	679 376	606 830

Finansiella instrument i kategorier

Moderföretaget

2017-12-31 Tillgångar och skulder i balansräkningen		Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
TILLGÅNGAR	Låne-och kundfordran	Via identifikation	Via handel	Redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffnings värde
Aktier och andelar		1 096 390		1 096 390	1 096 390	1 081 878
Räntebärande värdepapper		3 496 444		3 496 444	3 496 444	3 510 298
Kassa och bank	206 280			206 280	206 280	206 280
Summa	206 280	4 592 834	-	4 799 114	4 799 114	4 798 456
SKULDER	Finansiella skulder	Via identifikation	Via handel	Redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffnings värde
Övriga skulder	19 634			19 634	19 634	19 634
Summa	19 634			19 634	19 634	19 634
2016-12-31 Tillgångar och skulder i balansräkningen		Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
TILLGÅNGAR	Låne-och kundfordran	Via identifikation	Via handel	Redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffnings värde
Aktier och andelar		2 301 235		2 301 235	2 301 235	1 650 872
Räntebärande värdepapper		2 083 079		2 083 079	2 083 079	2 045 241
Kassa och bank	143 744			143 744	143 744	143 744
Summa	143 744	4 384 314	-	4 528 058	4 528 058	3 839 857
SKULDER	Finansiella skulder	Via identifikation	Via handel	Redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffnings värde
Övriga skulder	22 380			22 380	22 380	22 380
Summa	22 380			22 380	22 380	22 380

Nettovinst eller förlust per kategori finansiella instrument, Ksek

Koncernen 2017	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde		
	Via indentifikation	Via handel	Totalt
Finansiella tillgångar			
Aktier och andelar	986 599		986 599
Räntebärande värdepapper inkl uppl ränta	59 882		59 882
Summa	1 046 481	-	1 046 481

Koncernen 2016	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde		
	Via indentifikation	Via handel	Totalt
Finansiella tillgångar			
Aktier och andelar	269 739		269 739
Räntebärande värdepapper inkl uppl ränta	29 246		29 246
Derivat		33 340	33 340
Summa	298 985	33 340	332 325

Nettovinst eller förlust per kategori finansiella instrument, Ksek

Moderföretag 2017	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde		
	Via indentifikation	Via handel	Totalt
Finansiella tillgångar			
Aktier och andelar	978 682		978 682
Räntebärande värdepapper inkl uppl ränta	59 134		59 134
SUMMA	1 037 816	-	1 037 816

Moderföretag 2016	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde		
	Via indentifikation	Via handel	Totalt
Finansiella tillgångar			
Aktier och andelar	229 211		229 211
Räntebärande värdepapper inkl uppl ränta	26 349		26 349
Derivat		33 340	33 340
SUMMA	255 560	33 340	288 900

Noter till resultaträkningen

Belopp i Ksek	KONCERNEN		MODERFÖRETAGET	
	2017	2016	2017	2016
Not 3. Premieinkomst				
Löpande premier, avd. I	62 489	60 426	62 489	60 426
Engångspremier, avd.I	54 164	48 578	54 164	48 574
Löpande premier ITP, avd. II	8 257	8 409	8 257	8 409
Premier för avgiven återförsäkring	-	-	-	-
Summa premieinkomst	124 910	117 409	124 910	117 409
Not 4. Kapitalavkastning, intäkter				
Hysesintäkter från byggnader och mark	59 721	59 156	59 721	59 156
Erhållna utdelningar, rabatter	32 052	17 273	22 915	14 381
Ränteintäkter				
-Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-	-	-
-Övriga ränteintäkter	-	2 817	-	-
Summa direktavkastning	91 773	79 246	82 636	73 537
Realisationsvinster				
-Aktier och andelar	986 600	10 858	978 682	-
-Obligationer och andra räntebärande värdepapper	59 882	60 847	59 134	55 658
-Derivat	-	33 340	-	33 340
Summa realisationsvinster	1 046 482	105 045	1 037 816	88 998
Summa kapitalavkastning, intäkter	1 138 255	184 291	1 120 452	162 535
Not 5. Orealiserade vinster på placeringstillgångar				
Värdeökningar på övriga placeringstillgångar				
-Aktier och andelar	45 320	267 237	-	239 950
-Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-	-	-
-Fastigheter	65 498	80 600	65 498	80 600
-Derivat	-	-	-	-
-Övrigt	-	-	-	-
Summa orealiserade vinster på placeringstillgångar	110 818	347 837	65 498	320 550
Not 6. Försäkringsersättningar				
Utbetalda försäkringsersättningar				
Avd. I Ålderspensioner	-168 456	-169 492	-168 456	-169 492
Premiebefrielser	-492	-468	-492	-468
Efterlevandepensioner	-7 943	-8 531	-7 943	-8 531
Återköp/flytt	-7 448	-2 360	-7 448	-2 360
	-184 339	-180 851	-184 339	-180 851
Avd. II Ålderspensioner	-15 236	-15 342	-15 236	-15 342
Sjukutbetalningar	-520	-433	-520	-433
Efterlevandepensioner	-342	-297	-342	-297
	-16 098	-16 072	-16 098	-16 072
Summa försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	-200 437	-196 923	-200 437	-196 923
Förändring i avsättning för oreglerade skador	157	769	157	769
Avgiven återförsäkring	-	-	-	-
Summa försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring	-200 280	-196 154	-200 280	-196 154

Noter till resultaträkningen

Belopp i Ksek	KONCERNEN		MODERFÖRETAGET	
	2017	2016	2017	2016
Not 7. Förändring i livförsäkringsavsättningar				
Inbetalningar	-125 398	-117 742	-125 398	-117 742
Utbetalningar	198 512	195 017	198 512	195 017
Förändring p.g.a. ändrat ränteantagande	-76 051	-268 730	-76 051	-268 730
Förräntning	-	-	-	-
Dödlighet	-960	-7 808	-960	-7 808
Förändrade avsättningsantaganden	-	-	-	-
Övrig förändring	6 633	50 099	6 633	-50 099
Summa förändring i andra försäkringstekniska avsättningar	2 737	-149 164	2 737	-149 164
Not 8. Driftskostnader				
Specifikation av resultatposten driftskostnader				
Anskaffningskostnader	-2 663	-2 995	-	-
Administrationskostnader	-35 320	-34 853	-26 672	-27 343
Förändring förutbetalda anskaffningskostnader	1 693	2 430	-	-
Summa driftskostnader	-36 290	-35 418	-26 672	-27 343
<i>Anskaffningskostnader</i>	<i>-2 663</i>	<i>-2 995</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Administrationskostnader</i>	<i>-35 320</i>	<i>-34 853</i>	<i>-26 672</i>	<i>-27 343</i>
<i>Förändring förutbetalda anskaffningskostnader</i>	<i>1 693</i>	<i>2 430</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Finansförvaltningskostnader</i>	<i>-4 029</i>	<i>-5 341</i>	<i>-3 948</i>	<i>-5 313</i>
<i>Fastighetsförvaltningskostnader</i>	<i>-1 749</i>	<i>-1 988</i>	<i>-1 749</i>	<i>-1 988</i>
Summa totala driftskostnader	-42 068	-42 747	-32 369	-34 844
Not 9. Kapitalavkastning, kostnader				
Driftskostnader för byggnader och mark	-36 517	-35 911	-36 517	-35 911
Finansförvaltningskostnader	-3 948	-5 513	-3 948	-5 513
Realisationsförluster derivat/övrigt	-235	-2 342	-	-2 305
Summa kapitalavkastning, kostnader	-40 700	-43 766	-40 465	-43 729
Not 10. Orealiserade förluster på placeringstillgångar				
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar				
-Aktier och andelar	-635 503	-	-635 503	-
-Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-52 231	-55 622	-51 679	-52 820
-Derivat	-	-	-	-
-Övrigt	-52 772	-39 471	-	-
Summa orealiserade förluster på placeringstillgångar	-740 506	-95 093	-687 314	-52 820
Not 11. Övriga tekn. poster och skatt på årets resultat				
Avkastningsskatt	-1 927	-6 805	-	-
Årets inkomstskatt	-681	-526	-	-
Avkastningsskatt moderföretaget	-4 177	-	-4 177	-5 317
Summa övriga tekn. poster och skatt på årets resultat	-6 785	-7 331	-4 177	-5 317

Noter till balansräkningen

Belopp i Ksek	KONCERNEN		MODERFÖRETAGET	
	2017	2016	2017	2016
Not 12. Immateriella tillgångar				
IT system				
Anskaffningsvärde	5 411	3 887	5 411	3 887
Årets avskrivningar	-667	-455	-667	-455
Redovisat värde den 31 december	4 744	3 432	4 744	3 432
Not 13. Byggnader och mark				
Ingående verkligt värde	1 479 505	1 339 100	1 479 505	1 339 100
Investering	37 669	59 805	37 669	59 805
Orealiserad värdeförändring	22 277	80 600	22 277	80 600
Utgående verkligt värde den 31 december	1 539 451	1 479 505	1 539 451	1 479 505
Anskaffningsvärde	408 648	414 200	408 648	414 200
Värde per kvm bruksarea, kr	33 600	33 600	33 600	33 600
Ytvakansgrad, %	2,1	0,4	2,1	0,4
Direktavkastning, %	0,7	1,9	0,7	1,9
Kommun/ gatuadress	Fastighets- beteckning	Taxerings- värde, Ksek	Total uthyrbar yta, kvm	Marknads- värde, Ksek
Malmöregionen				
Friisgatan 18-20	Beckasinen 11	40 681	3 111	54 200
Fridhemstorget 20	Krageholm 5	48 559	2 733	85 800
Tessinsväg 18 A och 18 B	Krageholm 6	49 600	2 822	85 900
Kronborgsvägen 4	Helsingör 2	36 072	2 357	51 600
Spång 11 / N. Skolg 11	Korpen 42	117 400	9 453	169 000
Ronnebygatan 8	Sagan 13	11 835	905	17 800
Dalbyvägen 6	Arlöv 22	47 942	5 137	80 800
Stockholmregionen				
Karlav 71 / Sibylleg 36	Rackelhanen 1	79 200	2 946	165 000
Karlav 73 / Jungfrug 29	Rackelhanen 2	90 200	2 660	171 000
Jungfrugatan 4	Sjöhästen 2	26 848	965	58 000
Jungfrugatan 6	Sjöhästen 3	78 600	2 876	151 000
Skeppargatan 27	Havssvalget 20	110 400	4 330	233 000
Storgatan 42-44	Lägret 5	64 044	1 986	136 000
Totalt		801 381	42 281	1 459 100
Fastighetsfond	Alma 1			80 351
Tot. S:a				1 539 451
Not 14. Aktier och andelar i koncernföretag	2017	2016	2017	2016
Svensk Handel Fondförsäkring AB, 516406-0310, 100 % ägarandel, 15 000 aktier			100 000	80 000
Ingående balans	-	-	-	20 000
Aktieägartillskott	-	-	-	100 000
Redovisat värde den 31 december	-	-	100 000	100 000
Aktiernas anskaffningsvärde			100 000	100 000

Noter till balansräkningen

Belopp i Ksek	KONCERNEN		MODERFÖRETAGET	
	2017	2016	2017	2016
Not 15. Aktier och andelar				
Aktierna och andelarna är värderade till verkligt värde				
	KC	MF		
Samtliga värdepapper är marknadsnoterade	Antal/nom	Antal/nom		
Guide Globalfond	1	-	229	1 097 032
Guide Tillväxtmarknadsfond	0,6	-	114	418 961
Guide High Risk Dynamic	0,7	-	122	266 803
Cliens /Monyx aktiefonder	1 052,4	1 051	240 858	220 028
SHB aktiefonder	-	-	-	169 615
Guide Aktiefond Sverige	1	-	226	107 303
Carnegie Worldwide Ethical	0,7	-	120	128
Mercer Passive Global	777	777	702 124	-
Summa marknadsnoterade värdepapper			943 793	2 279 870
Equity AB (onoterad)	-	-	53 939	24 054
Utgående verkligt värde den 31 december			997 732	2 303 924
Anskaffningsvärde	-	-	982 744	1 653 258
Not 16. Obligationer och andra räntebärande papper				
Samtliga värdepapper är marknadsnoterade.				
	KC	MF		
Samtliga värdepapper är marknadsnoterade	Antal/nom	Antal/nom		
Mercer Short Duration Global Bond 1	1 316	1 316	1 362 245	-
Mercer Short Duration Global Bond 2	1 343	1 343	1 362 773	-
Mercer UCITS Alternatives Strategies	774	774	771 426	-
Öhman FRN-fond	467	-	50 610	-
HB räntefonder	-	-	-	552 658
Guide Företagsobligationsfond	2	-	99	673 614
Guide Hedgefonder/abs.avk	0,6	-	61	379 360
Absolute Return	-	-	-	428 958
Brummer Hedgefonder	-	-	-	36 791
J P Morgan Systematic Alpha	-	-	-	27 822
SEB Dynamisk räntefond	200	-	20 610	20 366
SHB Europa hedge	-	-	-	9 677
Cliens/ Monyx räntefonder	2	-	238	400
SEB Asset Selection	-	-	-	5086
Utgående verkligt värde den 31 december			3 568 062	2 134 732
Anskaffningsvärde			3 580 953	2 096 174

Belopp i Ksek	KONCERNEN		MODERFÖRETAGET	
	2017	2016	2017	2016
Not 17. Fondförsäkringstillgångar				
Samtliga värdepapper är i BR värderade till verkligt värde				
	KC	MF		
	Antal/nom	Antal/nom		
Guide Aktiefond Global	619	-	130 737	99 887
Guide Företagsobligationsfond	376	-	24 245	23 019
Guide Aktiefond Sverige	297	-	60 723	61 436
Guide Tillväxtmarknadsfond	307	-	62 688	50 685
Guide avkastningsfond	373	-	37 057	40 230
Cliens räntefond kort	1 553	-	163 142	153 792
Guide High Risk Dynamic	46	-	8 099	7 332
Cliens Mixfond	51	-	122 819	81 432
Cliens Sverige Fokus	592	-	143 037	94 750
Cliens småbolagsfond	27	-	30 716	6 470
Monyx Strategi Offensiv	167	-	33 245	11 427
Monyx aktiv ränta	155	-	17 898	7 875
Carnegie Worldwide Ethical	84	-	14 842	8 943
Fordran värdepapper	-	-	782	447
Utgående verkligt värde den 31 december			850 210	647 725
Not 18. Materiella tillgångar				
Anskaffningsvärde			2 457	2 871
Avskrivningar			-681	-860
Redovisat värde den 31 december			1 776	2 171
Not 19. Försäkringstekniska avsättningar				
Livförsäkringsavsättning				
Ingående livförsäkringsavsättning, avd. I			3 844 918	3 695 652
Ingående livförsäkringsavsättning avd. II			407 331	407 432
Ingående avsättning oreglerade skador			6 725	7 494
			4 258 974	4 110 578
Inbetalningar			125 398	117 742
Utbetalningar			-198 512	-195 017
Dödlighet			960	7 808
Ändrad marknadsränta			76 051	268 730
Förräntning			-	-
Avsättning oreglerade skador			-157	-769
Förändrade avsättningsantaganden			-	-
Justering rabatter			-	-
Övrigt			-6 635	-50 098
Utgående livförsäkringsavsättning, avd. I			3 842 681	3 844 918
Utgående livförsäkringsavsättning, avd. II			406 831	407 331
Utgående avsättning oreglerade skador			6 567	6 725
Utgående balans per den 31 december			4 256 079	4 258 978
Not 20. Fondförsäkringsåtaganden				
Ingående balans			647 725	456 509
Inbetalningar			194 872	190 792
Utbetalningar			-38 977	-34 375
Avgiftsuttag			-6 182	-4 672
Värdeförändring			52 772	39 471
Utgående balans per den 31 december			850 210	647 725

Noter till balansräkningen

Belopp i Ksek	KONCERNEN		MODERFÖRETAGET	
	2017	2016	2017	2016
Not 21. Övriga skulder				
Skulder avseende grupp-försäkring	10 421	13 620	-	-
Skatteskuld personal & försäkr.tagare	8 983	8 919	8 637	8 652
Övrigt	6 578	10 056	5 596	9 573
Redovisat värde den 31 december	31 383	36 750	19 634	22 380
Not 22. Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter				
Upplupna fastighetskostnader	3 241	2 509	3 241	2 509
Upplupna semesterlöner	1 721	1 598	1 106	999
Sociala avgifter	638	635	409	408
Övr. uppl. kostn. och förutb. intäkter	719	1 438	319	1 052
Redovisat värde den 31 december	6 319	6 180	5 075	4 968
Not 23. Registerförda tillgångar				
Räntebärande	3 495 915	2 083 079	3 495 915	2 083 079
Aktier	942 451	2 277 181	942 451	2 277 181
Fastigheter	1 459 100	1 419 700	1 459 100	1 459 100
Övrigt	441 098	227 604	441 098	441 098
Fondförsäkringstillg	850 210	650 258	-	-
Summa	7 188 774	6 657 822	6 338 564	6 107 564

Not 24. Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser, varje slag för sig.

-För försäkringstagarnas räkning, registerförda tillgångar	7 188 774	6 657 822	6 338 564	6 107 564
Övriga ställda panter och jämförliga säkerheter, eventalförpliktelser samt åtaganden saknas.				

Not 25. Medelantal anställda, sjukfrånvaro samt löner och andra ersättningar

Kassan och Fondförsäkringsbolaget följer den ersättningspolicy som fastställts av respektive företagsstyrelse.

Koncernen

Medelantal anställda	2017			2016		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Sverige	18	9	27	18	9	27
Könsfördelning i företagsledning						
	2017		2016			
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Styrelser	8	4	12	8	4	12
VD dotterbolag	1	-	1	1	-	1
Koncernchef	1	-	1	1	-	1
Ledningsgruppen	5	2	7	5	2	7
Summa	15	6	21	15	6	21
Kostnader för ersättningar till anställda						
	2017		2016			
	VD /styrelse	Tjänstemän	Totalt	VD /styrelse	Tjänstemän	Totalt
Fasta löner och ersättningar	4 744	16 742	21 486	3 547	16 724	20 271
Rörliga löner och ersättningar	-	128	128	-	592	592
Pensionskostnader inkl löneskatt	575	4 244	4 819	977	4 819	5 796
Sociala avgifter	968	5 718	6 815	1 114	5 701	6 815
Summa	6 287	26 832	33 248	5 638	27 836	33 474

Moderföretaget

Medelantal anställda	2017			2016		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Sverige	10	8	18	10	8	18
Könsfördelning i företagsledning						
	2017		2016			
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Styrelsen	5	4	9	5	4	9
VD	1	-	1	1	-	1
Ledningsgruppen	4	1	5	4	1	5
Summa	10	5	15	10	5	15
Kostnader för ersättningar till anställda						
	2017		2016			
	VD /styrelse	Tjänstemän	Totalt	VD /styrelse	Tjänstemän	Totalt
Fasta löner och ersättningar	2 294	11 213	13 507	2 139	10 690	12 829
Rörliga löner och ersättningar	-	114	114	-	206	206
Pensionskostnader inkl löneskatt	411	3 163	3 574	411	3 446	3 857
Sociala avgifter	679	3 590	4 269	672	3 572	4 244
Summa	3 384	18 080	21 464	3 222	17 914	21 136

Ersättningar till ledande befattningshavare

Koncernen

Till styrelsens ordförande och styrelseledamöterna utgår fast arvode enligt föreningsstämmans beslut.

Ersättning till VD utgörs av grundlön enligt avtal samt pension bestämd av styrelsen.

Inga rörliga lönedelar utgår till VD eller styrelse år 2017. Pensionskostnad är belastad med särskild löneskatt.

Vid uppsägning av VD från företags sida utgår 6 månadslöner. Den 1 januari 2013 upphörde tillikaanställningen.

Tjänstemännen har sedan dess varit anställda antingen i Pensionskassan eller i Fondförsäkringsbolaget.

VD följer pensionsplan i enlighet med FTP 2.

Ersättningar under 2017	Fast ersättning	Rörlig ersättning	Pensionskostnad	Totalt
Stefan Eliasson, VD	1 716	-	411	2 127
Kjell Björck, VD Fond	787	-	164	951
Hans Löwlund, ordf.	145	-	-	145
Peter Andrée, VD Fond	1 507	-	-	1 507
Monika Blom, ledamot	134	-	-	134
Joachim Spetz, ordf. Fond	89	-	-	89
Ragnar Fransson, ledamot	100	-	-	100
Victoria Thore, ledamot	45	-	-	45
Annelie Petersén, ledamot	67	-	-	67
Cecilia Wennerholm, ledamot	44	-	-	44
Harald Bengtsson, ledamot	88	-	-	88
Åsa Norrman-Grenning, suppl	22	-	-	22
Summa	4 744	-	575	5 319

Ersättningar under 2016	Fast ersättning	Rörlig ersättning	Pensionskostnad	Totalt
Stefan Eliasson, VD (från 2015-06-12)	1 670	-	411	2 081
Lars-Ola Hahlin, fd. VD Fond	1 231	-	565	1 796
Hans Löwlund, ordf.	111	-	-	111
Monika Blom, ledamot	99	-	-	99
Christer Trägårdh, fd. ledamot	87	-	-	87
Joachim Spetz, ordf. Fond	78	-	-	78
Ragnar Fransson, ledamot	67	-	-	67
Peter Andrée, VD Fond	55	-	-	55
Annelie Petersén, ledamot	44	-	-	44
Cecilia Wennerholm, ledamot	55	-	-	55
Harald Bengtsson, ledamot	29	-	-	29
Åsa Norrman-Grenninger, suppl	22	-	-	22
Summa	3 548	-	976	4 524

Moderföretaget

Ersättningar under 2017	Fast ersättning	Rörlig ersättning	Pensionskostnad	Totalt
Stefan Eliasson, VD	1 716	-	411	2 127
Hans Löwlund, ordf.	145	-	-	145
Ragnar Fransson, ledamot	100	-	-	100
Monika Blom, ledamot	89	-	-	89
Cecilia Wennerholm, ledamot	44	-	-	44
Annelie Petersén, ledamot	67	-	-	67
Harald Bengtsson, ledamot	88	-	-	88
Victoria Thore, ledamot	45	-	-	45
Åsa Norrman-Grenninger, suppl	22	-	-	22
Summa	2 316	-	411	2 727

Ersättningar under 2016	Fast ersättning	Rörlig ersättning	Pensionskostnad	Totalt
Stefan Eliasson, VD	1 670	-	411	2 081
Hans Löwlund, ordf.	111	-	-	111
Christer Trägårdh, fd. ledamot	87	-	-	87
Ragnar Fransson, ledamot	66	-	-	66
Monika Blom, ledamot	55	-	-	55
Cecilia Wennerholm, ledamot	55	-	-	55
Annelie Petersén, ledamot	44	-	-	44
Harald Bengtsson, ledamot	29	-	-	29
Åsa Norrman-Grenninger, suppl	22	-	-	22
Summa	2 139	-	411	2 550

Not 26. Arvode och kostnadsersättning till revisorer

Koncernen	2017	2016
PWC, revisionsuppdrag	294	476
Summa	294	476

Moderföretaget	2017	2016
PWC, revisionsuppdrag	194	376
Summa	194	376

Not 27. Upplýsingar om transaktioner med närstående

Koncernen och moderföretaget

Svensk Handel Pensionskassan och det helägda dotterbolaget Svensk Handel Fondförsäkring AB bildar en koncern, under gemensamma varumärket SH Pension.

Ett nytt uppdragsavtal finns mellan Kassan och det helägda Fondförsäkringsbolaget. Avtalet som gäller från och med 1 januari 2013 innebär bland annat att Kassan köper rådgivning från Fondförsäkringsbolaget och att Kassan tillhandahåller försäkringsadministration, ekonomiredovisning och systemutveckling åt Fondförsäkringsbolaget. Mellan Kassan och Svensk Handel Grupp-försäkringar förekom det inga interna transaktioner under 2017.

Följande väsentliga närstående transaktioner har förekommit under 2017:

- Svensk Handel Pensionskassan har netto fakturerat Svensk Handel Fondförsäkring AB med 3 029 Ksek för gruppintern tjänst.

Följande väsentliga närstående transaktioner har förekommit under 2016:

- Svensk Handel Pensionskassan har netto fakturerat Svensk Handel Fondförsäkring AB med 3 555 Ksek för gruppintern tjänst.

- Svensk Handel Pensionskassan har lämnat aktieägartillskott med 20 000 Ksek till Svensk Handel Fondförsäkring AB.

Styrelse och företagsledning är också närstående, se not 25.

Not 28. Förslag till disposition

Svensk Handel Pensionskassans styrelse föreslår att årets resultat 354 689 061 SEK disponeras enligt nedanstående:

	Avd. I	Avd. II
Ingående konsolideringsfond	1 527 416 443	334 864 747
Förändring av konsolideringsfond	312 027 897	42 661 164
Utbetald återbäring under året	-109 454 576	-2 117 652
Utgående konsolideringsfond	1 729 989 764	375 408 259

Stockholm den 23 april 2018

Håns Löwlund
Ordförande

Harald Bengtsson

Victoria Thore

Ragnar Fransson

Monica Blom

Linda Holmlundh
Arbetsstagarrepresentant - suppleant

Niclas Hemmänder
Arbetsstagarrepresentant

Annelie Petersén

Stefan Eliasson
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 27 april 2018

Lena Eidmann
Auktoriserad revisor

Ulf Gustafsson
Lekmannarevisor

Revisionsberättelse

Till föreningsstämman i Svensk Handel Pensionskassan, försäkringsförening, org.nr 802005-5631

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Svensk Handel Pensionskassan, försäkringsförening för år 2017. Föreningens årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 10-51 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderföretagets finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderföretaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorerernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten Den auktoriserade revisorns ansvar samt Lekmannarevisorns ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1-9. Det är styrelsen och den verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och den verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och den verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen enl. IFRS såsom det antagits av EU. Styrelsen och den verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och den verkställande direktören för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. De uppger, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och den verkställande direktören avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ än att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

- inhämtar jag tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Jag ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Jag är ensamt ansvarig för mina uttalanden.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Lekmannarevisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning samt om koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning för Svensk Handel Pensionskassan, försäkringsförening för år 2017.

Vi tillstyrker att föreningsstämman beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till föreningen och koncernen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och den verkställande direktörens ansvar

Styrelsen ansvarar för föreningens organisation och förvaltningen av föreningens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma föreningens ekonomiska situation, och att tillse att föreningens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och föreningens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att föreningens bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorerernas ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller den verkställande direktören i något väsentligt avseende:

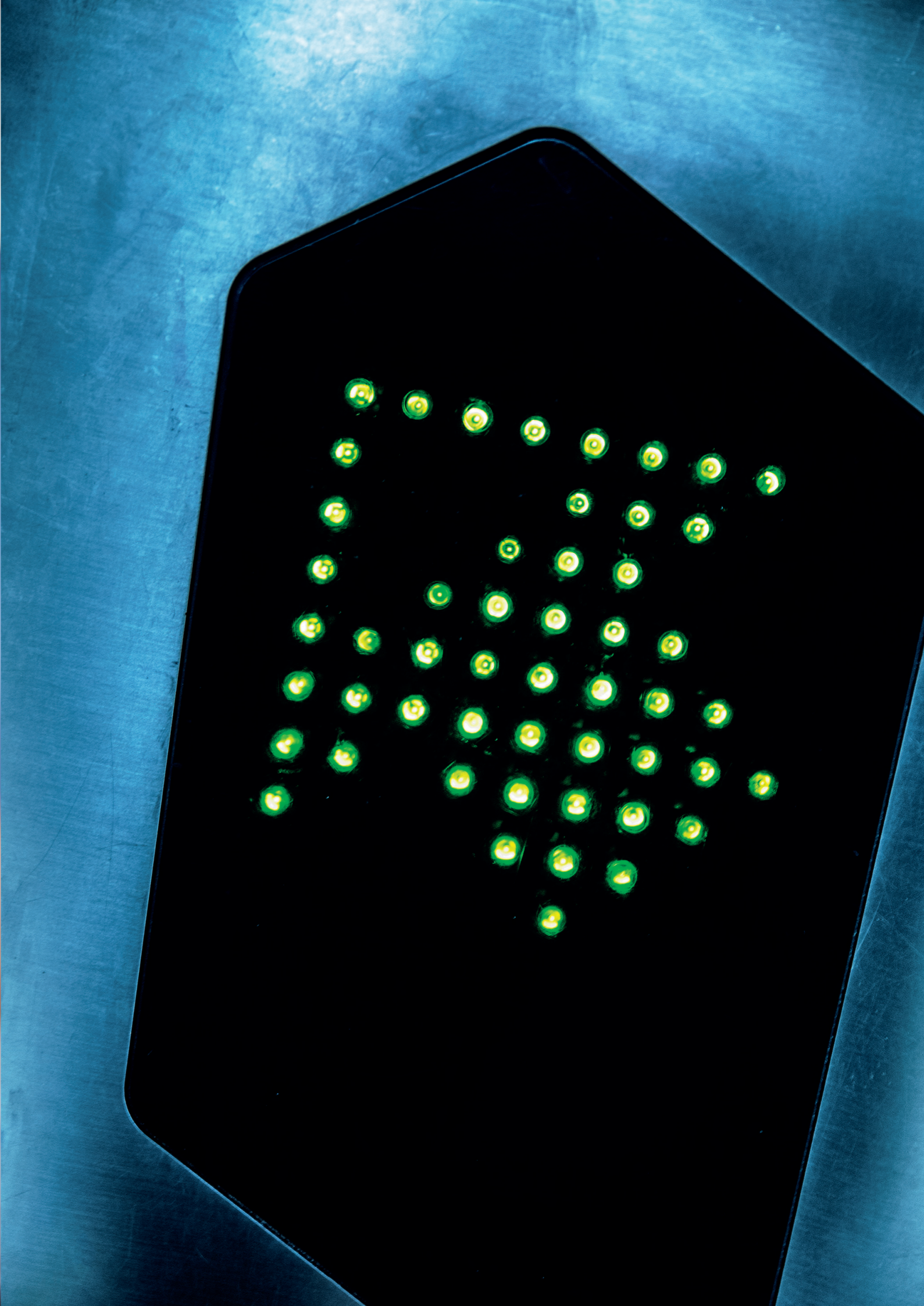
- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen
 - på något annat sätt handlat i strid med lagen om understödsföreningar, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller stadgarna.
- Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen. Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den 27 april 2018

Lena Eidmann *Ulf Gustafsson*

Lena Eidmann
Auktoriserad revisor

Ulf Gustafsson
Lekmannarevisor

SH:PENSION

FÖRSÄKRINGAR OCH SPARANDE

